

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Meer Maas Meer Venlo

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

6 juli 2018 / projectnummer: 3302

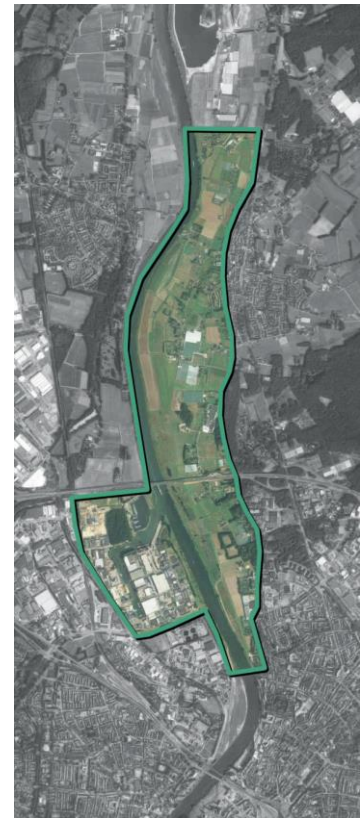
1. Hoofdpunten voor het MER

Verschillende overheden¹ willen langs de Maas in de regio Venlo-Velden dijken versterken en verleggen en in hetzelfde gebied de mogelijkheid creëren om de industriehaven uit te breiden, de jachthaven te verplaatsen en recreatieve ontwikkelingen mogelijk te maken. Hiervoor is het project 'Meer Maas Meer Venlo' gestart.

De verschillende betrokken overheden stellen voor het hele gebied (zie figuur 1) een integrale visie op, die wordt vastgelegd in een gemeentelijke structuurvisie. Voor de besluitvorming over de structuurvisie wordt een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeente Venlo heeft de Commissie voor de m.e.r.² gevraagd te adviseren over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij het besluit over de te nemen maatregelen. Het MER moet daarvoor in ieder geval onderstaande informatie bevatten:

- Een duidelijke omschrijving en prioritering van de doelstelling hoogwaterveiligheid en overige doelstellingen, voor bijvoorbeeld economie, recreatie en natuur.
- Inzicht in de samenhang tussen de doelen voor hoogwaterbescherming en voor behoud van de waterbergingscapaciteit, zowel voor het dijktraject Venlo-Velden als voor de gehele Noordelijke Maasvallei.
- Een verkenning van de speelruimte die de nieuwe veiligheidsnormering biedt om af te wijken van standaard ontwerpnormen voor de dijk, zoals bijvoorbeeld oplossingen in meerlaagsveiligheid.³
- Een onderbouwing en beschrijving van te onderzoeken alternatieven op basis van de doelen voor hoogwaterveiligheid en varianten voor de overige ontwikkelingen in het gebied. Maak bij deze beschrijving gebruik van duidelijk kaartmateriaal en tekeningen die de opbouw van de dijk en omgeving verhelderen (lengte- en dwarsprofielen).
- Inzicht in de effecten van de alternatieven op landschappelijke en cultuurhistorische waarden, natuurwaarden en de woon- en leefomgeving.

Figuur 1: Plangebied Meer Maas Meer Venlo (bron: Toekomstschets)

¹ Meer Maas Meer Venlo is een initiatief van de gemeente Venlo, Waterschap Limburg, de Provincie Limburg, Rijkswaterstaat en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

² De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij dit advies zijn gebruikt via de link [3302](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

³ Deze nieuwe veiligheidsbenadering werkt in drie 'lagen'. De eerste laag is preventie: het zoveel mogelijk voorkomen van een overstroming. De tweede laag richt zich op het realiseren van een duurzame ruimtelijke inrichting. De derde laag zet in op een betere (organisatorische) voorbereiding op een mogelijke overstroming (rampenbeheersing). Meerlaagsveiligheid gaat uit van een risicobenadering, het gaat om zowel kansen op als mogelijke gevolgen van overstromingen.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

5 In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (verder NRD)⁴. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan de orde komen. De Commissie heeft de zienswijzen op de NRD, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen, in dit advies verwerkt.

10 2. Achtergrond, doelstellingen en besluitvorming

2.1 Integrale gebiedsvisie

De NRD beschrijft de aanleiding voor het opstellen van een integrale gebiedsvisie. Omdat de huidige primaire waterkeringen niet meer aan de veiligheidsnormen voldoen, geldt voor het gebied een opgave voor dijkversterking (veiligheidsopgave). De gemeente Venlo ziet in deze
15 opgave een kans om ontwikkelingen mogelijk te maken op het gebied van logistiek, industrie, recreatie en toerisme.

De Commissie constateert dat het voldoen aan de veiligheidsopgave de primaire doelstelling van het project is, vanwege de wettelijke eisen die voor deze opgave gelden. De maatregelen die genomen worden om aan de veiligheidseisen te voldoen bieden mogelijk kansen voor andere ontwikkelingen, zoals uitbreiding van de industriehavens, verplaatsing van de jachthaven, versterking van recreatiemogelijkheden en natuurontwikkeling. Feitelijk vormen deze ontwikkelingen meekoppelkansen van de veiligheidsopgave.

25 De m.e.r.-procedure kan worden gebruikt om te kijken hoe deze kansen benut kunnen worden binnen een dijkversterking die aan het primaire doel beantwoordt én met minimale schade aan milieu en natuur. De Commissie adviseert om de meekoppelkansen en de hiërarchie daarin in het MER duidelijk te omschrijven. Uit de NRD is de 'hardheid' van de ambities hiervoor nog niet duidelijk ('must have' of 'nice to have'). Op voorhand lijken de meekoppelkansen tot conflicten te kunnen leiden, bijvoorbeeld de uitbreiding van de havens versus de ontwikkeling van natuur en landschap. De vergelijking van alternatieven en varianten kan vervolgens gebruikt worden om te bepalen in hoeverre deze kansen naast elkaar en naast de veiligheidsdoelstelling gerealiseerd kunnen worden.

2.2 De waterveiligheidsopgave

35 2.2.1 Achtergrond van de veiligheidsopgave

Bijzondere situatie rivierbed Maas

Het rivierbed van dit deel van de Maas ligt in een natuurlijke vallei. Deze is begrensd door hoge gronden. In het algemeen geldt de hele vallei als bergend en/of stromend gebied van

⁴ Notitie reikwijdte en detailniveau voor de milieueffectrapportage van de Integrale Verkenning Meer Maas Meer Venlo, maart 2018.

de rivier. Tot in het midden van de jaren '90 van de vorige eeuw was er geen noodzaak voor een systematische bescherming tegen hoogwater. Na meerdere hoogwaterperiodes en veel wateroverlast in die tijd is echter besloten om als tijdelijke maatregel dijken in de vorm van noodkades in het gebied aan te leggen. De tijdelijke maatregelen bleken vervolgens blijvend nodig met als gevolg dat in 2009 deze dijken in de Waterwet een permanente status hebben gekregen als primaire waterkering.

De betreffende keringen liggen in het rivierbed van de Maas en de gebieden erachter leveren nog altijd een bijdrage aan de bergings- en afvoercapaciteit van de Maas. De gebieden in het rivierbed van de Maas zijn echter niet goed vergelijkbaar met 'uiterwaarden' zoals in het winterbed van de Rijn en IJssel. De gebieden in de Maas geven een zeer wisselend beeld voor wat betreft intensiteit in gebruik én bebouwing, met op meerdere plaatsen zelfs intensief bebouwde historische woonkernen.

De NRD geeft aan dat voor de waterveiligheid twee kernopgaven aan de orde zijn:

1. Voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen van de dijktrajecten Venlo-Velden en Blerick/Groot Boller;
2. Behouden van het berging- en stroomvoeringsgebied voor de Maas (systeemopgave).

Samenhang tussen de opgaven

De dijktrajecten Venlo-Velden en Blerick/Groot Boller maken onderdeel uit van het Hoogwaterbeschermingsprogramma Noordelijke Maasvallei. Binnen dit programma worden op 15 locaties dijkversterkingsmaatregelen voorzien. Op 5 van deze locaties wordt dit gecombineerd met een verkenning naar maatregelen in het kader van het Deltaprogramma Maas, omdat dijkverlegging of realisatie van retentiegebieden noodzakelijk is.⁵ Voor het geheel aan maatregelen is in 2017 een verkennend onderzoek verricht⁶. In dit onderzoek wordt gesteld dat de verschillende maatregelen geen onderlinge rivierkundige afhankelijkheid hebben. Dat wil zeggen dat een gekozen maatregel op het ene dijktraject geen invloed zou hebben op de keuzes die voor andere dijktrajecten worden gemaakt. De Commissie adviseert deze conclusies in het MER nader te onderbouwen. Aangezien alle dijktrajecten onderdeel uitmaken van hetzelfde watersysteem, ligt het voor de hand dat maatregelen met een waterstandsverlagend of juist -verhogend effect mede bepalend kunnen zijn voor de opgave op andere locaties. Een maatregel met een groot waterstandsverlagend effect op de ene locatie kan bijvoorbeeld betekenen dat op andere locaties minder ingrijpende maatregelen nodig zijn. Zie verder § 2.2.3. van dit advies.

Tussen de dijkversterkingsopgave en de opgave vanuit het Deltaprogramma (systeemopgave) is sprake van sterke samenhang. De doelstelling vanuit het Deltaprogramma komt neer op het *behouden* van de huidige bergings- en afvoercapaciteit van de Maas. Met het verhogen van de bestaande dijken in het winterbed wordt de overstroombaarheid opgeheven, hetgeen zal leiden tot afname van de bergingscapaciteit. Deze afname moet worden gecompenseerd door systeemmaatregelen. Het is daarom cruciaal dat de beide opgaven steeds in samenhang worden beschouwd, ook omdat de ingrepen in het gebied forse ruimtelijke consequenties (kunnen) hebben.

⁵ Naast de dijktrajecten binnen het project Meer Maas Meer Venlo worden op dit moment procedures doorlopen voor de dijktrajecten Thorn-Wessem, Well, Arcen en Baarlo-Hout-Blerick.

⁶ Verkennend effecten-onderzoek behoud winterbed Noordelijke Maasvallei, Waterschap Limburg en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 20 november 2017.

2.2.2 Opgave hoogwaterbeschermingsprogramma

Doelbereik op basis van 'meerlaagsveiligheid'

De opgave vanuit hoogwaterveiligheid is ontleend aan de nieuwe veiligheidsbenadering, vastgelegd in de gewijzigde Waterwet van 1 januari 2017. Volgens de NRD wordt, als ontwerp-
5 opgave voor de overstromingskans per jaar, voor het plangebied ten noorden van de A67 uitge-
gaan van een ondergrens van 1/100 en een 'signaleringswaarde' 1/300⁷ en voor het plange-
bied ten zuiden van de A67 van een ondergrens van 1/300 en een signaleringswaarde van
1/1000. De Commissie wijst er op dat de nieuwe veiligheidsbenadering, onder andere via de
10 filosofie van meerlaagsveiligheid, meer ruimte biedt voor afwijking dan de vroegere veilig-
heidsbenadering.⁸ De door de Minister beschikbaar gestelde ontwerpinstrumenten zijn als
richtinggevend te beschouwen bij de onderbouwing van ontwerpkeuzes. Dit biedt ruimte
voor maatwerkoplossingen. Gezien de bijzondere situatie in het plangebied en het bijzondere
karakter van de waterkeringen alhier (zie § 2.2.1 van dit advies), lijkt dit maatwerk voor de
15 hand te liggen voor het ontwerpproces.

Benut de speelruimte van de veiligheidsbenadering

De Commissie adviseert om in eerste instantie het beschermingsniveau van de bestaande ke-
20 ringen in kaart te brengen. Dit geeft inzicht in de mate waarin deze keringen ook in de toe-
komst nog een rol binnen het beschermingsregime kunnen vervullen. Vervolgens adviseert
de Commissie bij de ontwikkeling van alternatieven uit te gaan van de ruimte die de nieuwe
veiligheidsbenadering biedt. De bandbreedte aan mogelijke oplossingen wordt daardoor in-
zichtelijk. Dit geldt in ieder geval voor deeloplossingen op kwetsbare locaties waar de ingre-
pen grote consequenties kunnen hebben, bijvoorbeeld op locaties waar bebouwing of speci-
fieke landschaps- en/of natuurwaarden aanwezig zijn.

25 De normering ten noorden en ten zuiden van de A67 is verschillend. Dit kan worden ver-
klaard door de stedelijke bebouwing van Venlo, waarvoor een hoger veiligheidsniveau is
vastgesteld. Als grens voor het verschil in veiligheid is de A67 aangehouden, ondanks dat de
stedelijke bebouwing niet zover reikt en ondanks het feit dat de snelweg nu geen effectieve
kering is. De Commissie adviseert derhalve:

- 30 • te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om in specifieke situaties, en onder nader te
bepalen voorwaarden⁹, uit te gaan van aangepaste uitgangspunten. Hierbij wordt onder
andere gedacht aan de genoemde situatie rond Venlo, waarbij de daar aanwezige stede-
lijke bebouwing in de huidige situatie wordt beschermd door een dijk met een bescher-
mingsniveau van 1/250 jaar. Hier zou de grens tussen 1/300 en 1/100 bij deze kering
35 kunnen worden gelegd en niet bij de A67;
- de rol van zowel de ondergrenswaarde als de signaleringswaarde voor het ontwerpproces
te verduidelijken en te motiveren dat een verlaging van de signaleringswaarde niet zal
leiden tot een lagere ontwerpogave;

⁷ De signaleringswaarde bepaalt het moment waarop opnieuw bekeken moet worden of de kering op termijn versterkt moet worden.

⁸ De nieuwe norm heeft (uitsluitend) betrekking op de kans op overstroming, leidend tot substantiële schade en/of slachtoffers. De oude ontwerpbenadering was gebaseerd op de kans op schade. Schade aan een kering hoeft echter nog niet tot een overstroming te leiden.

⁹ Bij nader te bepalen voorwaarden kan worden gedacht aan aanvullende beheer- en onderhoudsplannen, schaderegelingen en/of evacuatieplannen.

- de mogelijkheden en effecten te onderzoeken van een afwijkende levensduur van het ontwerp, bijvoorbeeld 25 jaar voor oplossingen in grond en 50 jaar voor constructieve oplossingen;
- de Visie op de ruimtelijke kwaliteit hierbij nadrukkelijk te gebruiken;¹⁰
- de mogelijkheden te onderzoeken om bestaande bebouwing waterrobuust te maken.

Deze benadering kan zijn weerslag hebben op de in beschouwing te nemen alternatieven (zie ook § 3.2 van dit advies).

2.2.3 Opgave Deltaprogramma Maas

Bij het bepalen van de systeemopgave¹¹ is de bestaande situatie, dat wil zeggen de situatie met de keringen uit de jaren '90 van de vorige eeuw, als vertrekpunt genomen. Het feit dat deze keringen de status van primaire waterkering hebben gekregen en dat het overstroombaarheidsprincipe wordt losgelaten, betekent voor het traject Venlo-Velden dat het waterbergende deel van het rivierbed van de Maas wordt verkleind. Dit zal bovenstrooms van het gebied een waterstandsverhogend effect tot gevolg hebben. Beleidsmatig is als voorwaarde gesteld dat bij het opheffen van de overstroombaarheid van de keringen een dergelijk effect zoveel mogelijk dient te worden beperkt. Alternatieven gericht op het terugleggen van de primaire waterkering en het maken van ruimte door het graven van geulen hebben tot doel deze waterstandsverhogende effecten te beperken en daarmee het effect van dijkversterkingen te compenseren.

In het eerder genoemde verkennend effecten-onderzoek is per project een indicatie gegeven van de effecten van systeemmaatregelen op de waterstanden onder maatgevende omstandigheden. Daarbij is ook aangegeven over welke afstanden deze effecten zich uitstrekken. Dijkteruglegging binnen het traject Venlo-Velden heeft een bovenstrooms effect. De effecten op de waterstand blijken per dijktraject zeer verschillend te zijn.¹² Ook blijkt dat (toekomstige) nevengeulen daaraan een bijdrage kunnen leveren. Voor de afweging tussen de alternatieven én voor de keuze die per dijktraject wordt gemaakt, zijn de effecten van deze maatregelen van groot belang. De Commissie adviseert derhalve om niet alleen per alternatief het effect op de waterstand in beeld te brengen, maar dit ook in het perspectief van het gehele Hoogwaterprogramma Noordelijke Maasvallei te plaatsen. Geef daartoe op hoofdlijnen een beschouwing over de relatieve bijdrage die de vijf in § 2.2.1. genoemde projecten (en de alternatieven die daarvoor worden onderzocht) elk kunnen leveren aan de systeemopgave.

Nevengeulen

In de NRD is aangegeven dat onderzoek gaande is naar de mogelijkheden voor verdere rivierverruiming in het plangebied, inclusief de aanleg van nevengeulen. Deze maatregelen vallen vooralsnog niet binnen de reikwijdte van Meer Maas Meer Venlo. De nevengeulen kunnen wel een belangrijke bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van het watersysteem ter plaatse.¹³ De Commissie adviseert derhalve om in het MER een doorkijk naar de toekomst op

¹⁰ Ruimtelijke kwaliteit Noordelijke Maasvallei, Visie & leidende principes, november 2017.

¹¹ Zie het verkennend effecten-onderzoek behoud winterbed Noordelijke Maasvallei.

¹² Op sommige locaties kan een waterstandsvaling van meer dan 10 cm worden bereikt (bij Venlo-Velden zelfs 20 cm), terwijl op andere locaties met ingrijpende maatregelen maximaal 1 à 2 cm kan worden bereikt.

¹³ In haar zienswijze op de NRD dringt de provincie Limburg er op aan de resultaten van de genoemde onderzoeken zorgvuldig te betrekken bij de besluitvorming over de structuurvisie Meer Maas Meer Venlo.

te nemen en daarbij:

- aan te geven welk effect de aanleg van nevengeulen zou kunnen hebben op de waterstanden in de Maas en ten gevolge daarvan op de noodzakelijke hoogte van de waterkering;
- bij de vergelijking van alternatieven mee te wegen in hoeverre deze ruimte bieden om toekomstige veranderingen in maatgevende omstandigheden op te vangen.

2.3 Meekoppelkansen

In de NRD worden voor het plangebied verschillende ruimtelijk-economische ambities genoemd. Deze zijn in de NRD nog niet concreet uitgewerkt. Om de bandbreedte en mogelijke alternatieven daarbinnen te kunnen vaststellen en om alternatieven te kunnen vergelijken, adviseert de Commissie de doelstellingen in het MER zoveel mogelijk toetsbaar te maken, en daarin waar relevant een hiërarchie aan te geven. Besteed ook aandacht aan kansen en wensen die in de Toekomstschets Meer Maas meer Venlo zijn genoemd (zoals beekherstel, natuurontwikkeling en recreatieve voorzieningen) en in tabel 1 van de NRD zijn opgenomen.

Industriehaven en jachthaven

De bedoeling van de gemeente is aan de westzijde van de Maas ruimte te creëren om uitbreiding van de industriehaven mogelijk te maken. Daarmee ontstaat ruimte voor uitbreiding van de “Barge Terminal Venlo” en andere watergebonden activiteiten. Hierover wordt door de gemeente besloten in het kader van de Inrichtingsvisie Industriehaven Venlo, inclusief Bargeterminal. De Commissie adviseert om in het MER de uitbreiding van de industriehaven te onderbouwen.

Een van de mogelijkheden om uitbreiding van de industriehaven mogelijk te maken is het verplaatsen van de huidige jachthaven. Voor deze verplaatsing zijn al verschillende mogelijke nieuwe locaties overwogen¹⁴. Op basis van een sterkte-zwakte analyse (SWOT) is een voorkeurslocatie gekozen aan de oostelijke oever van de Maas. Deze locatie maakt deel uit van het gebied waarbinnen de systeemmaatregelen voor behoud van het rivierbed zijn gepland. De Commissie is van mening dat de genoemde notitie nog geen goede onderbouwing bevat van de verplaatsing van de jachthaven én van de keuze voor de genoemde locatie. Aangezien de voorkeurslocatie voor de jachthaven zich binnen het Nationaal Natuurnetwerk bevindt en actuele natuur- en landschapswaarden kent, is deze onderbouwing wel noodzakelijk (‘nee tenzij’-beleid). De Commissie adviseert om hiertoe in het MER een onderdeel op te nemen, waarin onderbouwd wordt welk type jachthaven wordt voorgestaan met een indicatie van de gewenste omvang en faciliteiten (verenigingshaven/commerciële haven, wel/geen winterberging, wel geen reparatie, etc.). Vanuit het voorgestane type jachthaven en de gewenste omvang kan vervolgens een adequate locatieafweging worden uitgevoerd op basis van vooraf bepaalde toetsbare criteria.

Versterking van natuur, landschap en recreatie

Deze meekoppelkansen zijn benoemd in tabel 1 van de NRD. De Commissie beveelt aan ze meer concreet uit te werken. Ze zijn onder andere relevant om na te gaan in hoeverre de mogelijk negatieve impact van de bovengenoemde havenuitbreidingen kan worden opgevangen.

¹⁴ De nieuwe locaties zijn opgenomen in de “notitie locatieonderzoek jachthaven” (concept, 10 oktober 2014).

2.4 Beleidskader en besluitvorming

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het voornemen en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- Europese regelgeving, waaronder de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water;
- relevante nationale wetgeving, waaronder de Wet natuurbescherming en de Waterwet;
- relevant beleid, zoals het Deltaprogramma (waaronder de deltabeslissingen waterveiligheid en ruimtelijke adaptatie), de Beleidslijn Grote Rivieren en bepaalde aspecten van het waterbeleid van Provincie en Waterschap Limburg en het provinciaal natuurbeleid, bijvoorbeeld aangaande de status natuurbek en de ontwikkeling van het Nationaal Natuurnetwerk.

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van de vaststelling van een gemeentelijke structuurvisie. Voor de besluitvorming wordt aangesloten bij fasering volgens de MIRT-systeematiek¹⁵. De NRD vormt het startpunt van de *verkenningfase*, die uiteindelijk leidt tot een voorkeursbeslissing die in de structuurvisie wordt vastgelegd. Hierbij wordt ook het plan-MER gepubliceerd, ter onderbouwing van de keuze van het voorkeursalternatief.

De voorkeursbeslissing vormt vervolgens de basis voor de *planuitwerkingsfase* waarvoor een project-MER zal worden opgesteld. In deze fase vindt gedetailleerde uitwerking van het voorkeursalternatief plaats. Hiervoor zullen verschillende besluiten nodig zijn, waaronder een Projectplan Waterwet en mogelijk een bestemmingsplan of inpassingsplan en vergunningen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3. Alternatieven en huidige situatie

3.1 Algemeen

Beschrijf de voorgenomen activiteiten zo uitgebreid als nodig is om een goede effectbeschrijving mogelijk te maken. Geef inzicht in de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de eindsituatie (beheer, onderhoud en gebruik). Besteed aandacht aan de fasering en doorlooptijd van de uitvoering en de herkomst en aan- en afvoer van materiaal.

De Commissie adviseert voor het in beeld brengen van de huidige situatie in het plangebied gebruik te maken van kaartmateriaal en lengte- en dwarsprofielen. Een goed beeld van de specifieke kenmerken van het plangebied (reliëf, landgebruik, bebouwing, infrastructuur, cultuurhistorische objecten, landschappelijke structuren, natuurwaarden en waterlopen) is van groot belang om de effecten van de ingrepen goed te kunnen begrijpen. Zoom specifiek in op locaties waar alternatieven zich van elkaar onderscheiden en waar zich lokaal knelpunten of kansen kunnen voordoen.

¹⁵ MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport. Het MIRT bevat plannen en projecten waarin het Rijk samenwerkt met andere (regionale) overheden en partijen. Het MIRT-“spelregelkader” maakt onderscheid in een aantal vaste beslismomenten: Startbeslissing, Verkenning, Voorkeursbeslissing, Planuitwerking, Projectbeslissing, realisatiefase en Opleveringsbeslissing.

3.2 Ontwikkeling van alternatieven

De NRD beschrijft op welke wijze alternatieven ontwikkeld zullen worden en een aantal uitgangspunten hiervoor. In de NRD zijn nog geen concrete alternatieven of oplossingsrichtingen beschreven.

5

Alternatieven op basis van de veiligheidsopgave

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 van dit advies vormt de veiligheidsopgave de primaire doelstelling van het project, c.q. randvoorwaarde voor de overige ambities. Daarom adviseert de Commissie de alternatieven in eerste instantie te ontwikkelen vanuit de veiligheidsopgave.

10

Voor de bandbreedte aan oplossingen van de veiligheidsopgave heeft de Commissie de volgende mogelijkheden:

- Voor het plangebied ten noorden van de A67 bestaat de rivierkundig minimale oplossing uit het verhogen van de bestaande primaire waterkering en de meest vergaande oplossing uit het maximaal terugleggen van deze kering.
- Voor het plangebied ten zuiden de A67 aan de oostzijde van de Maas zal de rivierkundig minimale oplossing ook bestaan uit het versterken van de huidige primaire kering op een veiligheidsniveau van 1/300 jaar en de maximale uit het zo ver mogelijk terugleggen van deze kering. Door de verschillende veiligheidsniveaus ten noorden en ten zuiden van de A67 zal het grondlichaam van de A67 dan deel gaan uitmaken van de primaire waterkering. Daarnaast adviseert de Commissie een alternatief in beschouwing te nemen waarbij de bestaande kering die de bebouwde omgeving van Venlo beschermt (de Urbanusweg), wordt versterkt volgens de norm van 1/300 en deze aansluit op de hoge gronden. Voor de overige gronden zou dan kunnen worden uitgegaan van een veiligheidsniveau van 1/100 jaar op basis van het principe van meerlaagsveiligheid (zie § 2.2.2.). Voor bedrijven binnen dit deel van het plangebied zullen in dat geval maatwerkoplossingen gevonden moeten worden.
- In samenhang met de ligging van de waterkering ten zuiden van de A67 kunnen verschillende mogelijkheden voor de aanleg van de eerdergenoemde geulen onderzocht worden, in combinatie met het eventueel creëren van meer doorstroming door het grondlichaam van de A67.
- Voor het plangebied aan de westzijde van de Maas (dijktraject Blerick/Groot Boller) zijn verschillende oplossingen mogelijk, die reeds in de NRD genoemd zijn. Deze zullen waarschijnlijk weinig onderscheidend zijn voor de veiligheidsopgave.

15

20

25

30

Alternatieven/varianten op basis van de meekoppelkansen

Binnen de bandbreedte aan mogelijke oplossingen voor de veiligheidsopgave kan gezocht worden naar oplossingen (varianten) voor de andere ambities en meekoppelkansen, zoals genoemd in § 2.3 van dit advies. Daarbij heeft de Commissie de volgende aandachtspunten:

- Gebruik de ontwikkeling van alternatieven en varianten om gedurende het m.e.r.-proces een alternatief of variant te ontwikkelen dat optimaal tegemoet komt aan de uitgangspunten van de handreiking ruimtelijke kwaliteit.¹⁶
- In de structuurvisie zullen niet voor alle ontwikkelingen in het plangebied concrete keuzes worden gemaakt. Voor zover concrete (ruimtelijke) keuzes worden gemaakt zal hiervoor de locatiekeuze onderbouwd moeten worden, zeker als deze gevolgen kan hebben voor het Nationaal Natuurnetwerk (NNN), zoals de realisatie van een nieuwe jachthaven die opschuift voor een industriehaven. Voor dergelijke ingrepen geldt het 'nee, tenzij'

35

40

45

¹⁶ Ruimtelijke kwaliteit Noordelijke Maasvallei, Visie & leidende principes (november 2017).

principe. Dat houdt in dat voor deze ontwikkelingen onderbouwd moet worden in hoeverre er (locatie)alternatieven bestaan, of negatieve effecten gemitigeerd kunnen worden en/of welke compensatiemogelijkheden er zijn. Ook kunnen er beschermde soorten en aardkundige waarden in het geding zijn.

- In het plangebied zijn bedrijven gevestigd (voornamelijk glastuinbouw) die op termijn mogelijk zullen verdwijnen. Verken in het MER de mogelijkheden om de vrijkomende ruimte optimaal te gebruiken. Mogelijk ligt hier een deel van de beoogde winst voor landschap, natuur en recreatie.
- De gemeente Venlo en de provincie Limburg hebben ambities op het gebied van energietransitie en het omgaan met klimaatverandering. Besteed daarom ook aandacht aan de mogelijkheden om in het plangebied een bijdrage te leveren aan de energietransitie.¹⁷

3.3 Referentiesituatie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Voor zover toekomstige ontwikkelingen nog onzeker zijn kan in het MER gebruik worden gemaakt van een gevoeligheidsanalyse of verschillende scenario's. Dit is alleen relevant voor zover deze ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op het te nemen besluit of andersom. De uitvoering van het hoogwaterbeschermingsprogramma voor de Noordelijke Maasvallei behoort niet tot de autonome ontwikkeling. Zoals eerder aangegeven is onderlinge afstemming tussen de verschillende deelprojecten wel van groot belang.

4. Beoordelingskader

4.1 Algemeen

In hoofdstuk 5 van de NRD is een aanzet voor het beoordelingskader opgenomen, met criteria waarop de alternatieven zullen worden beoordeeld in het MER. Er wordt onderscheid gemaakt tussen 'doelbereik', haalbaarheid (waaronder milieueffecten) en betaalbaarheid, maar de beoordelingsaspecten zijn nog erg algemeen. In het MER zal het beoordelingskader uitgewerkt moeten worden naar specifieke criteria en indicatoren. De Commissie adviseert het thema 'gebiedskwaliteit' in de categorie doelbereik te veranderen in 'meekoppelkansen'. Ruimtelijke kwaliteit, economisch ontwikkelperspectief en sociaal-economische kwaliteit zijn al (of kunnen gespecificeerd worden) opgenomen in de categorie haalbaarheid.

Houd in algemene zin rekening met de volgende aandachtspunten:

- de milieugevolgen dienen waar relevant te worden gekwantificeerd;
- maak een duidelijk onderscheid tussen de effecten in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de eindsituatie (beheer, onderhoud en gebruik);

¹⁷ Zie ook het advies van de Provincie Limburg en de [factsheet Energietransitie in Milieueffectrapportage](#)

- motiveer voor de verschillende thema's de omvang van het gehanteerde studiegebied;
- besteed aandacht aan cumulatie van effecten;
- onderbouw indien aan de orde de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling;
- geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn en in welke mate hierbij de effecten verminderd worden.

De NRD geeft aan dat in het plan-MER de alternatieven voornamelijk kwalitatief worden vergeleken. De Commissie adviseert de effectbeoordeling in het plan-MER te richten op aspecten die onderscheidend zijn voor de keuze tussen de alternatieven en aspecten die bepalend (kunnen) zijn voor het bereiken van de doelstellingen en voor de uitvoerbaarheid van het voornemen.

4.2 Bodem en (grond)water

Besteed in het MER op hoofdlijnen aandacht aan de kwaliteit van de te vergraven grond en de mogelijke effecten van het verwijderen ervan. Geef aan of er sprake is van zettingsgevoeligheid van de bodem, zowel ter plaatse van de dijkvakken als in de directe omgeving en of dit gevolgen kan hebben voor aanwezige bebouwing. Geef inzicht in eventueel aanwezige (lokale) bodemverontreinigingen en de wijze waarop hiermee kan worden omgegaan. Ga na of er aardkundige waarden of landschappelijk gewaardeerde bodem en hoogteverschillen liggen, die door vergraving kunnen worden aangetast.

Beschrijf op hoofdlijnen veranderingen in grondwaterstanden en -stromingen (kwel), met name binnendijks van de bestaande keringen en geef aan hoe met deze effecten kan worden omgegaan. Voor de vergelijking van de alternatieven in het plan-MER kan volstaan worden met een kwalitatieve beoordeling van de verschillen tussen de alternatieven en eventuele risico's voor het vervolg.

4.3 Natuur

Het project kan gevolgen hebben voor beschermde natuurgebieden, zoals het Natura 2000-gebied Maasduinen en gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast kunnen de ontwikkelingen van invloed zijn op de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten. Een van de ambities van het project is "meer kansen voor natuurontwikkeling". Voor natuur kan het dus nadrukkelijk ook gaan om positieve effecten.

Natura 2000-gebied Maasduinen

Het Natura 2000-gebied Maasduinen raakt aan de noordoosthoek van het plangebied. Dit gebied is heel gevoelig voor de neerslag van stikstofverbindingen uit de lucht. Op dit moment komt daar al veel meer stikstof terecht dan goed is voor deze natuur. Elke toename leidt dan tot verdere aantasting van de beschermde natuurwaarden.

De realisatie van het voornemen kan leiden tot toename van stikstofdepositie in de omgeving, vooral wanneer de meekoppelkans havenuitbreidingen tot het project zouden gaan behoren. Laat zien of deze toename ook de Maasduinen bereikt. Om het project mogelijk te maken wordt volgens de NRD een beroep gedaan op de ontwikkelingsruimte uit het Programma aanpak stikstof (PAS). Op dit moment is nog niet duidelijk of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is. Laat in het MER zien hoe het project past binnen de kaders van

het Programma Aanpak Stikstof (verder het PAS). Toon dit aan met een recente uitdraai uit het rekensysteem Aerius waarin het project¹⁸ is ingevoerd.

Nationaal Natuurnetwerk (NNN)

Het provinciale beleid voor het NNN maakt onderscheid tussen goudgroene en zilvergroene natuurzones en bronsgroene landschapszones. Elk van deze gebieden komt in het plangebied voor. Geef de ligging van het NNN duidelijk aan op kaart en maak op deze kaart inzichtelijk hoe de grenzen zich verhouden tot het plangebied. Beschrijf de voorkomende beheertypen¹⁹ en actuele en/of beoogde wezenlijke kenmerken en waarden. Ga in het MER in op de effecten op het NNN, in relatie tot de doelen van die gebieden. Wanneer aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden kan optreden, geef dan een beschouwing van mogelijke mitigerende maatregelen. Toets de ingreep aan het 'nee, tenzij' beginsel voor het NNN zoals opgenomen in het provinciale beleid. Indien compensatie aan de orde is dient te worden aangegeven hoe die compensatie wordt vormgegeven.

Bos- en houtopstanden die mogelijk compensatie behoeven

Geef de ligging en het areaal van de bosgebieden en houtopstanden aan in het plangebied. Beschrijf oppervlakteverlies of -winst (bijvoorbeeld bij ooibosontwikkeling in combinatie met de systeemopgave) van de houtopstanden per alternatief.

Beschermde soorten

Geef in het MER een beargumenteerde risico-inschatting van effecten op beschermde soorten en de mogelijkheden om deze effecten te voorkomen of te verzachten.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Beschrijf voor het studiegebied de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het plangebied en de directe omgeving.

Besteed voor wat betreft cultuurhistorie aandacht aan alle drie de facetten hiervan:

- Archeologische (verwachtings)waarden; het Maasdal Velden-Arcen is door de provincie Limburg aangewezen als Archeologisch aandachtsgebied.
- Gebouwd erfgoed, zoals de kapel van Genooy.
- Karakteristieke landschappelijke elementen zoals De Laarberg, historische laanbeplantingen, kenmerkend reliëf op de overgangen naar de hogere gronden en het rivierduin nabij de huidige jachthaven.

Beschrijf hoe deze en andere waarden door het voornemen zullen worden beïnvloed en welke mogelijkheden er zijn om de negatieve gevolgen voor landschap en cultuurhistorie te minimaliseren.

Bij ingrepen die naar hun aard en schaal grote en onomkeerbare effecten hebben op hun omgeving, is het van belang de negatieve effecten op bestaande landschappelijke waarden los te beschouwen van eventuele positieve effecten van het voornemen. Dit omdat anders uit de dan resulterende neutrale of licht negatieve score in de effectbeoordeling ten onrechte de indruk kan ontstaan, dat er geen effecten/veranderingen zijn. Maak de effecten (positief,

¹⁸ Neem hierbij alle projectonderdelen mee en ga uit van een worst-case invulling van het project.

¹⁹ <http://www.portaalnatuurenlanschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen/>

negatief) inzichtelijk aan de hand van visualisaties. Voer de visualisaties bij voorkeur uit in de vorm van vergelijkingen tussen 'nu' en 'straks' vanaf steeds dezelfde gezichtspunten, bijvoorbeeld veelgebruikte verblijfplaatsen of routes.

4.5 Woon- en leefomgeving

- 5 In de NRD wordt een aantal aspecten van de woon- en leefomgeving genoemd waarop de alternatieven beoordeeld zullen worden. De Commissie is van mening dat het weinig zinvol is om in dit stadium van de planvorming gedetailleerde geluid- en luchtberekeningen te maken. Het is meer van belang om het brede effect op planologische functies (wonen, werken, landbouw, recreëren, verkeer) in beeld te brengen. Besteed in het MER specifiek aandacht aan de
- 10 positieve en negatieve effecten op recreatiemogelijkheden in het studiegebied.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Op onze website vindt u meer informatie over de [werkwijze](#) van de Commissie.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. Yttje Feddes

Ir. Johan van der Gun

Drs. Pieter Jongejans (secretaris)

Drs. Roeland van Kerkhoff

Drs. Allard van Leerdam

Marja van der Tas (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Structuurvisie Meer Maas Meer Venlo.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om categorie D3.2, 'wijziging van een primaire waterkering'. Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag voor het besluit

Gemeenteraad van Venlo.

Initiatiefnemer voor het besluit

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Venlo.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Alle zienswijzen en adviezen die de Commissie tot en met 20 juni 2018 van het bevoegd heeft ontvangen, heeft ze gelezen en in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3302](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

